

[Udenrigsministeren]

De krigshandlinger, der finder sted i og uden for Sydrhodesia, er som bekendt taget til i både styrke og omfang. Jeg kan oplyse, at mens der i september sidste år var militær undtagelsestilstand i ca. 20 pct. af området, er der nu undtagelsestilstand i 80-90 pct. af området. Desuden er der beklageligvis i den sorte befolknings landområder periodiske udgangsforbud i op til 12, 18 eller endog i visse tilfælde 22 af døgnets timer. Det siger også noget om omfanget af den guerillaaktivitet, der finder sted. Et tilsvarende billede får vi, når vi ser på strømmen af flygtninge bort fra landet. De seneste oplysninger, vi har fået, viser, at der nu er over 210.000 flygtninge i nabolandene mod knap 50.000, hvis vi går 2 år tilbage i tiden.

Hvis vi ser på, hvordan parterne i konflikten ser på mulighederne, ser på hinanden, så må vi konstatere, at de i dag fastholder de positioner, som de har haft i ganske lang tid. Styret i Salisbury har som bekendt iværksat den interne aftale. Det arbejder nu på at opnå international anerkendelse og på at få de af FN's sikkerhedsråd vedtagne bindende sanktioner mod Sydrhodesia ophævet. Samtidig har styret afvist de seneste britisk-amerikanske opfordringer i marts 1979 til at indlede forhandlinger om en våbenhvile med sigte på afholdelse af et internationalt overvåget valg. Det interne styres standpunkt er, at det, der hedder Den patriotiske Front, skal opgive krigen, aflevere sine våben og finde sig en plads inden for den interne aftales rammer.

På den anden side afviser Den patriotiske Front kategorisk den interne aftale. De hævder, at aftalen giver det hvide mindretal helt uacceptable fordele og privilegier, og at den hvide befolkning er overrepræsenteret i parlamentet og har uforholdsmæssig stor indflydelse i administrationen.

Jeg kan om hele det punkt sige, at aftalen går ud på, at den hvide del af befolkningen, der udgør ca. 4 pct., i medfør af aftalen skal have 28 pct. af pladserne i både parlament og regering. I parlamentet er det sådan, at de 20 af de 28 bliver valgt - eller blev valgt - ved direkte valg. De sidste 8 blev udpeget af den sorte og den hvide befolknings repræsentanter i fællesskab. Der ligger også det i den interne aftale, at forsvar, politi, domstole og administration i henhold til aftalen i et

meget betydeligt omfang er unddraget politisk kontrol.

Endvidere siger Den patriotiske Front, at når Salisbury styret ikke vil forhandle på grundlag af den britisk-amerikanske plan, og når USA og Storbritannien ikke kan formå styret til det, ja, så ser den ingen anden udvej end at fortsætte kampen mod det, som den betragter som et maskeret hvidt mindretalsstyre.

Det er, om jeg så må sige, den redegørelse, jeg er i stand til på nuværende tidspunkt at give vedrørende de faktiske tilstande i området.

Valget, som alene blev overvåget af private grupper og ikke af internationalt anerkendte observatører - hvilket i og for sig ikke er nogen kritik af styret, for det havde måske gerne set det, men af mange grunde blev sådanne observatører ikke udpeget, kunne ikke udpeges - det valg fik en overraskende høj valgdeltagelse, nemlig ca. 64 pct. Det må samtidig konstateres, at de rhodesiske sikkerhedsstyrker gennemførte en total mobilisering og også gennem angreb på nabolandene var i stand til at forhindre Den patriotiske Front i at forstyrre valget.

Mens den hidtidige guerillaaktivitet kan udlægges som et tegn på folkelig støtte til Den patriotiske Front, kan valgdeltagelsen altså på den anden side udlægges som folkelig støtte til Salisbury styret. Men jeg vil godt understrege, at når vi skal vurdere det valg, så skal vi ikke glemme, at valget kun var et valg mellem de partier, som støtter den interne aftale, at det fandt sted under en meget omfattende presse censur, at de partier, der er imod den interne aftale, er blevet forbudt, og at folk fortsat kan fængsles og henrettes uden rettergang for samarbejde med Den patriotiske Front.

Derfor - og af andre grunde - har den interne aftale ikke hidtil kunnet føre til fred. Om de stedfundne valg vil medføre nogen ændring heri, vil kun fremtiden kunne vise.

Jeg tror, man må betragte det som en kendsgerning, at biskop Muzorewa støt har bevæget sig frem til en styrket politisk position i forhold til en stor del af den sorte befolkning i Sydrhodesia. Jeg tror også, det er rigtigt at sige, at der er sat en politisk proces i gang mellem de sorte fraktioner i landet og uden for landet og måske også sat en proces i gang mellem fraktioner i landet og uden for